

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Методичні вказівки
до практичних занять з дисципліни
«Міжнародна економічна статистика»
для студентів денної форми навчання
спеціальностей 7.050103, 8.050103 «Міжнародна економіка»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол №3 від 10.12.2008 р.

Харків 2008

Укладачі: Т.В.Деділова
К.П.Покатаєва
І.І.Токар

Кафедра міжнародної економіки

Дисципліна «Міжнародна економічна статистика» відноситься до циклу нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки спеціалістів та магістрів за напрямком «Економіка та підприємництво».

Навчальна дисципліна «Міжнародна економічна статистика» надає студентам необхідні знання про міжнародний економіко-статистичний аналіз відповідно до забезпечення якості статистичної інформації в умовах ринкових відносин, розміри і кількісні співвідношення міжнародних масових явищ і процесів у економіці, закономірності їх формування, розвитку і зв'язку.

Навчальною базою перед вивченням курсу є наступні дисципліни: «Вища математика», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародна економічна діяльність України», «Облік у зарубіжних країнах», «Основи інформатики та комп'ютерної техніки» та деякі інші. Дисципліна «Міжнародна економічна статистика» є базовою для дисципліни «Моделювання економіки» та дипломного проектування.

Метою навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з методології та організації міжнародної економічної статистики.

Основними завданнями, що мають бути вирішеними в процесі викладання дисципліни є вивчення методів кількісного вимірювання масових явищ і процесів в світовій економіці; вивчення методів організації збирання статистичної інформації; вивчення способів підготовки статистичної інформації до аналізу, проведення аналізу та узагальнення результатів.

Згідно з вимогами кредитно-модульної системи Болонської освіти загальний обсяг курсу містить аудиторну та позааудиторну навчальну та наукову роботи. Для студентів денної форми навчання передбачено виконання практичних занять, які містять обсяг практичних задач відповідний до теоретичного матеріалу тем робочої програми дисципліни та згідно з індивідуальним варіантом завдання студента.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні вимоги до оформлення практичних робіт

У даному розділі надано порядок виконання практичних робіт згідно з індивідуальним варіантом студента.

Рішення задач може бути виконано з використанням відповідного програмного забезпечення на ЕОМ. Всі отримані результати повинні мати роз'яснення: роздруковані таблиці та графіки повинні містити нумерацію та заголовки; наведено розрахункові формули; дана оцінка отриманим результатам, зроблено загальний висновок до роботи.

Практична робота оформлюється на окремих аркушах паперу формату А4. Припускається написання тексту як від руки, так й за допомогою машинних засобів.

Рішення кожної задачі повинно містити: вихідні умови; відповіді на поставлені питання; опис порядку рішення задачі з поясненнями розрахункових формул та отриманих результатів.

Порядок вибору індивідуального варіанта завдання практичної роботи

Завдання на практичну роботу складається з задач, що відносяться до окремих тем навчальної дисципліни. Вибір індивідуального варіанта задач в кожному окремому випадку проводиться згідно з умовами виконання роботи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1 КЛАСИФІКАЦІЇ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СТАТИСТИЦІ

Завдання 1. Згідно з загальними поняттями про класифікації та класифікаційні групування й класифікатори (табл.1-3) ознайомитися з принципами побудови основних статичних класифікацій.

На основі зробленого аналізу визначити їх значення та роль у міжнародному статистичному дослідженні.

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – ознайомчий загальногруповий.

Таблиця 1 – Національні класифікації України

Назва класифікації	Скорочення
Класифікація форм власності	КФВ
Класифікація організаційно-правових форм господарювання	КОПФГ
Класифікація основних фондів	КОФ
Класифікація видів науково-технічної діяльності	КВНТД

Таблиця 2 – Основні статистичні класифікації

Світовий рівень	Європейський рівень	Національний рівень
International Standard Industrial Classification of All Economic Activities – ISIC, Rev.4 Міжнародна стандартна галузева класифікація усіх видів економічної діяльності	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE, Rev.1 Статистична класифікація економічної діяльності у Європейському співтоваристві	Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)
Central Product Classification – CPC, Rev. 1.0 Класифікація основної продукції	Classification of Products According to their Activities – CPA Класифікація продукції за видами діяльності	Державний класифікатор продукції та послуг (ДКПП)
Harmonised Commodity Description and Coding System – HS Гармонізована система опису та кодування товарів	Combined Nomenclature – CN Комбінована номенклатура	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД)
Standard International Trade Classification – SITC, Rev.3 Міжнародна стандартна торгова класифікація		

Таблиця 3 – Національні класифікатори в Україні

Назва класифікатора	Скорочення	Міжнародний аналог
Класифікатор професій	КП	ISCO88
Класифікатор нормативних документів	КНД	-
Український класифікатор відходів	УКВ	-
Класифікатор валют	КВ	ISO4217
Класифікатор держав світу	КДС	ISO3166
Класифікатор корисних копалин та підземних вод	КККПВ	-
Державний класифікатор управлінської документації	ДКУД	-
Класифікатор системи позначень одиниць вимірювання та обліку	КСПОВ	ISO31:1992 ISO1000:1992
Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України	КОАТУ	-
Державний класифікатор продукції та послуг	ДКПП	CPA, PROD-COM
Державний класифікатор будівель та споруд	ДКБС	СС

Запитання для самоперевірки

1. Що таке класифікація?
2. Назвіть приклади відомих класифікаторів.
3. Скільки приблизно класифікацій розроблено в Україні?
4. Назвіть структурну будову КВЕД.
5. На основі чого побудована УКТЗЕД?

Література: [2,4,7].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2 ВИВЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СТАТИСТИКИ НАСЕЛЕННЯ ТА ЗАЙНЯТОСТІ

Завдання 1. В ході проведення статистичного дослідження було отримано наступні дані щодо розподілу чисельності чоловіків та жінок за віковими групами у 2006р., тис. чол. (табл.4).

Таблиця 4 – Розподіл чисельності чоловіків та жінок за віковими групами у 2006р., тис. чол.

Вікові групи	Австрія	Угорщина	Данія
Населення всього	$8075 + 15 \cdot i$	$10114 + 15 \cdot j$	$5301 - 15 \cdot j$
в тому числі у віці, років			
0-4	$450 + i$	$535 + j$	$345 - j$
5-9	$470 + i$	$607 + j$	$329 - j$
10-14	$467 + i$	$617 + j$	$285 - j$
15-19	$476 + i$	$707 + j$	$292 - j$
20-24	$495 + i$	$875 + j$	$354 - j$
25-29	$649 + i$	$720 + j$	$383 - j$
30-34	$722 + i$	$637 + j$	$427 - j$
35-39	$671 + i$	$6315 + j$	$388 - j$
40-44	$565 + i$	$821 + j$	$373 - j$
45-49	$521 + i$	$760 + j$	$370 - j$
50-54	$474 + i$	$646 + j$	$405 - j$
55-59	$520 + i$	$581 + j$	$307 - j$
60-64	$351 + i$	$513 + j$	$252 - j$
56-69	$364 + i$	$492 + j$	$218 - j$
70 та більше	$880 + i$	$97 + j$	$573 - j$

Довідкові відомості:

ВВП за 2006р., млрд. дол.:

Австрія	180,2
Угорщина	105,3
Данія	126,8

Необхідно визначити:

- 1) чисельність населення в працездатному віці;
- 2) чисельність населення, що молодше за працездатний вік;
- 3) чисельність населення, старшого за працездатний вік;
- 4) частку працездатного віку в загальній чисельності населення;
- 5) коефіцієнти загального та пенсійного навантаження населення працездатного віку;
- 6) коефіцієнт заміщення трудових ресурсів.

А також розрахувати і зробити порівняльний аналіз за країнами обсягів ВВП на одиницю населення в працездатному віці.

За результатами розрахунків зробити загальні висновки.

Завдання 2. Середньорічна чисельність населення регіону становила $500 + 10 \cdot j$ тис. чол. Частка працездатного населення – 0,8. Економічною діяльністю було зайнято 23 тис. пенсіонерів та підлітків, а незайнятих – 20 тис. працездатних.

Необхідно обчислити чисельність трудових ресурсів та розрахувати сальдо мятникової міграції, якщо загальна чисельність зайнятих становила $204 + 5 \cdot i$ тис. чол.

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – індивідуальний, по студентському квитку (i – остання цифра студентського квитка; j – передостання цифра).

Запитання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняття «трудові ресурси» та охарактеризуйте їх структуру.
2. Якими показниками характеризується економічна активність населення?
3. Як визначається рівень безробіття?
4. Назвіть основні складові природного руху населення.
5. Назвіть основні методи прогнозування чисельності населення.

Література: [1,5,8,9,10].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3 АНАЛІЗ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА

Завдання 1. Наведено наступні дані про залишки оборотних коштів (табл. 5).

Таблиця 5 – Залишки оборотних коштів підприємства за базовий та звітний період

Показник	Базовий рік	Звітний рік
Залишки оборотних коштів на початок місяця, тис. грн.		
січня	$2600 + i$	$3450 + j$
квітня	$2840 + i$	$3740 + j$
липня	$3125 + i$	$4120 + j$
жовтня	$3460 + i$	$3950 + j$
січня	$2210 + i$	$3560 + j$
Обсяг будівельних робіт, зданих замовникам, тис. грн.	$59200 + i$	$84450 + j$

Необхідно визначити:

- 1) показники швидкості обороту оборотних коштів за базовий і звітний періоди;
- 2) кількість оборотів та тривалість одного обороту;
- 3) прискорення (уповільнення) їх обороту та вивільнені або додатково залучення кошти в зв'язку із зміною обертання.

За результатами розрахунків зробити загальні висновки.

Завдання 2. Наведено наступні результати діяльності спільного українсько-чеського підприємства (табл. 6).

Необхідно визначити:

- 1) матеріалоемність;
- 2) динаміку матеріалоемності;
- 3) зміну загального обсягу матеріальних витрат за рахунок зміни: обсягу продукції; матеріалоемності.

На підставі проведених розрахунків зробіть записи в таблиці 6 та сформулювати висновки.

Таблиця 6 – Результати діяльності спільного українсько-чеського підприємства

Показник	Період		Абсолютне відхилення (+/-)
	I півріччя	II півріччя	
Матеріальні витрати, тис. грн.	$14250 + 15 \cdot i$	$15390 + 10 \cdot j$	
Вартість виготовленої продукції, тис. грн.	$52070 + 15 \cdot i$	$58440 + 10 \cdot j$	
Матеріалоємність			
Зміна загального обсягу матеріальних витрат:			
за рахунок зміни обсягу продукції			
за рахунок зміни матеріалоємності			

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – індивідуальний, по студентському квитку (i – остання цифра студентського квитка; j – передостання цифра).

Запитання для самоперевірки

1. У чому складність розрахунків узагальнюючих показників національного багатства?
2. Назвіть основні види оцінки основних фондів.
3. Якими показниками характеризується стан основних фондів?
4. Назвіть основні показники руху основних фондів.
5. Якими показниками характеризують використання основного капіталу (основних фондів)?
6. Що є результатом прискорення (уповільнення) швидкості оборотних засобів?

Література: [9,10,11].

Практичне заняття №4 МІЖНАРОДНА СТАТИСТИКА ПРОМИСЛОВОСТІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Завдання 1. Наведено такі дані про основні виробничі фонди підприємства за рік:

Повна вартість основних виробничих фондів на початок року $3500 + 10 \cdot (i + j)$ тис. грн.

Протягом року введено в дію нових основних фондів на $800 + 10 \cdot i$ тис. грн.

Вибуло основних фондів за повною вартістю на $500 + 10 \cdot i$ тис. грн., за залишковою – на $100 + 10 \cdot i$ тис. грн.

Сума зносу на початок року – $875 + 10 \cdot i$ тис. грн.

Середньорічна норма амортизації – 10%.

Випущено продукції у фіксованих оптових цінах підприємства на $13980 + 10 \cdot (i + j)$ тис. грн.

За минулий рік середньорічна вартість основних виробничих фондів становила $3500 + 10 \cdot (i + j)$ тис. грн., було випущено продукції у фіксованих цінах підприємства на суму $13580 + 10 \cdot (i + j)$ тис. грн.

Необхідно визначити:

- 1) повну і залишкову вартість основних виробничих фондів на кінець звітного року;
- 2) показники руху основних фондів у звітному році;
- 3) показники зносу та придатності основних фондів на кінець звітного року;
- 4) показники фондівіддачі і фондоемності.

Проаналізувати зміни обсягу виробництва продукції за рахунок змін обсягу основних виробничих фондів та рівня ефективності їх використання за формою, що наведена у табл. 7.

За результатами проведеного аналізу зробити висновки.

Таблиця 7 – Аналіз основних виробничі фондів промислового підприємства

Показник	Період		Абсолютне відхилення (+/-)
	Минулий рік	Звітний рік	
Вартість виготовленої продукції у фіксованих оптових цінах підприємства, тис. грн.			

1	2	3	4
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.			
Фондовіддача			
Зміна обсягу виробництва продукції, тис. грн.:			
за рахунок зміни вартості основних виробничих фондів			
за рахунок зміни фондівіддачі			

Завдання 2. Є дані по сільськогосподарському підприємству щодо площі посіву і врожайності зернових культур за два роки (табл. 8).

Таблиця 8 – Посівні площі, валовий збір і врожайність зернових культур

Культура	Посівна площа, га		Урожайність, ц/га		Валовий збір, ц		
	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	умовний
	s_0	s_1	y_0	y_1	$y_0 s_0$	$y_1 s_1$	$y_0 s_1$
Озима пшениця	$912 + i$	$987 + j$	$42,1 + i$	$46,5 + j$			
Озиме жито	$54 + i$	$60 + j$	$24,2 + i$	$26,7 + j$			
Ячмінь	$273 + i$	$246 + j$	$33,5 + i$	$37,8 + j$			
Овес	$160 + i$	$133 + j$	$21,4 + i$	$19,6 + j$			
Кукурудза	$192 + i$	$224 + j$	$48,4 + i$	$53,3 + j$			
Просо	$70 + i$	$60 + j$	$23,7 + i$	$20,8 + j$			
Горох	$107 + i$	$113 + j$	$25,6 + i$	$26,0 + j$			
Інші	$52 + i$	$67 + j$	$20,0 + i$	$19,2 + j$			
Разом	$1820 + 8 \cdot i$	$1890 + 8 \cdot j$	$36,8 + 8 \cdot i$	$40,6 + 8 \cdot j$			

Необхідно, використовуючи індексний метод, проаналізувати зміну валового збору зернових культур за два роки і встановити. Якою мірою вона обумовлена зміною врожайності, розміром і структурою посівних площ.

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – індивідуальний, по студентському квитку (і – остання цифра студентського квитка; j – передостання цифра).

Запитання для самоперевірки

1. Що таке абсолютні статистичні величини і яке їхнє значення в статистиці?
2. В яких одиницях можна виражати абсолютні величини?
3. В якій формі можна виражати відносні величини?
4. Які розрізняють види середніх величин?
5. Які види узагальнювальних величин називають структурними середніми?

Література:[6,910,11].

Практичне заняття №5 СТАТИСТИКА МІЖНАРОДНОГО ТОВАРНОГО ТА ФІНАНСОВОГО РИНКІВ

Завдання 1. В табл. 9 наведено дані щодо використання фінансових ресурсів Белгородської області Росії, в поточних цінах.

Таблиця 9 – **Використання фінансових ресурсів Белгородської області Росії**

Витрати	Млн. руб.
Витрати підприємств за рахунок чистого прибутку, що залишається в їх користуванні після виплат податків, а також за рахунок амортизації	$4313 + 15 \cdot i$
Витрати на інвестиції (крім інвестицій, що здійснюються за рахунок чистого прибутку)	$1118 + 15 \cdot i$
Субсидії	?
в т.ч.	
на вугілля	$55 + 15 \cdot i$
на сільгосппродукцію	$51 + 15 \cdot i$
житлово-комунальне господарство	$1210 + 15 \cdot i$
інші субсидії	$307 + 15 \cdot i$

1	2
Витрати на соціально-культурні заходи, що фінансуються за рахунок коштів бюджету та позабюджетних фондів	?
в т.ч.	
освіту	$823 + 15 \cdot i$
культуру, мистецтво та кінематографію, ЗМІ	$100 + 15 \cdot i$
охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт	$504 + 15 \cdot i$
соціальну політику	$2296 + 15 \cdot i$
Витрати на наукові дослідження та розробки	$1 + 15 \cdot i$
Витрати за рахунок коштів цільових бюджетних фондів	?
в т.ч.	
дорожніх	$411 + 15 \cdot i$
екологічних	$8 + 15 \cdot i$
відтворення мінерально-сировинної бази	$32 + 15 \cdot i$
Витрати на утримання правоохоронних органів (без капітальних вкладень)	$143 + 15 \cdot i$
Витрати на утримання органів управління (без капітальних вкладень)	$269 + 15 \cdot i$
Інші витрати (без капітальних вкладень)	$4716 + 15 \cdot i$
Разом витрат	?

Необхідно визначити:

- 1) підсумкові показники табл. 9, що є невідомими;
- 2) поточні витрати бюджету;
- 3) капітальні витрати бюджету.

Завдання 2. На біржі нерухомого майна в м. Прага попит та пропозиція на сіркодобувне устаткування мали такий вигляд (табл. 10).

Таблиця 10 – Характеристика попиту та пропозиції на сіркодобувне устаткування

Показник	Місяць	
	Квітень	Жовтень
Пропозиція		
Кількість устаткування, шт.	$125 - i$	$148 - i$
Ціна, тис. дол.	$15820 + 10 \cdot (i + j)$	$17640 + 10 \cdot (i + j)$
Попит		
Кількість устаткування, шт.	$94 - i$	$85 - i$
Ціна, тис. дол.	$14230 + 10 \cdot (i + j)$	$15340 + 10 \cdot (i + j)$

Необхідно визначити коефіцієнти цінової еластичності пропозиції та попиту на даний вид устаткування, а також зробити відповідні висновки.

Завдання 3. В табл. 11 наведено дані щодо обсягів товарообігу та товарних запасів виробничої фірми Польщі.

Таблиця 11 – Обсяги товарообігу та товарних запасів

Товарна група	Товарообіг за квартал, тис. євро		Середні товарні запаси за квартал, тис. євро	
	базовий	звітний	базовий	звітний
Кондитерські вироби	$1950 + 5 \cdot i$	$2120 + 5 \cdot j$	$250 + 5 \cdot i$	$260 + 5 \cdot j$
Ковбасні вироби	$1640 + 5 \cdot i$	$1580 + 5 \cdot j$	$198 + 5 \cdot i$	$164 + 5 \cdot j$
Овочеві консерви	$1320 + 5 \cdot i$	$1320 + 5 \cdot j$	$125 + 5 \cdot i$	$110 + 5 \cdot j$

Необхідно визначити:

- 1) індекси швидкості товарообігу в середньому по всіх товарних групах (змінного, фіксованого складу та структурних зрушень);
- 2) абсолютний приріст товарообігу за рахунок зміни його швидкості та обсягу товарних запасів.

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – індивідуальний, по студентському квитку (i – остання цифра студентського квитка; j – передостання цифра).

Запитання для самоперевірки

1. Як визначається валовий та чистий товарообіг?
2. Назвіть основні показники статистики грошового обігу.
3. Як визначається швидкість обороту грошової маси?
4. Якими абсолютними та відносними показниками характеризується державний бюджет? Які чинники впливають на суму податкових надходжень?
5. З допомогою яких статистичних методів можна прогнозувати показники бюджету?

Література: [1,5,9,12].

Практичне заняття №6

СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 1. Виходячи з даних табл. 12, необхідно скласти рахунки виробництва, формування, розподілу та використання доходів на рівні економіки України в цілому без урахування експортно-імпортних операцій відповідно до вимог системи національних рахунків (СНР).

Також необхідно визначити:

- 1) вартісну структуру валового випуску продуктів та послуг;
- 2) структуру використання ВВП;
- 3) частку ВРД у ВВП;
- 4) структуру ВРД.

Таблиця 12 – Вихідні дані для формування рахунків СНР

Показник	Значення, млн. грн.
Валовий випуск продуктів та послуг в цінах виробника	$5058,2 + 10 \cdot i$
Податки на продукти	$186,2 + 10 \cdot i$
Проміжне споживання	$2662,2 + 10 \cdot i$
Оплата праці робітників	$1330,0 + 10 \cdot i$
Податки на виробництво	$267,4 + 10 \cdot i$
Споживання основних фондів	$310,8 + 10 \cdot i$
Отримані доходи від власності та підприємницький дохід	$1045,8 + 10 \cdot i$
Передані доходи від власності та підприємницький дохід	$1016,4 + 10 \cdot i$
Кінцеве споживання:	
домашніх господарств	$1680,0 + 10 \cdot i$
державних установ	$525,2 + 10 \cdot i$
громадських організацій, що обслуговують домашні господарства	$15,4 + 10 \cdot i$

Завдання 2. За даними, наведеними про зовнішньоекономічну діяльність Угорщини (табл. 13), необхідно визначити

- 1) сальдо торговельного балансу;
- 2) сальдо рахунка поточних операцій;

3) сальдо рахунка операцій з капіталом та фінансами.

На підставі визначених показників необхідно охарактеризувати стан платіжного балансу країни.

Таблиця 13 – Вихідні дані для аналізу платіжного балансу країни

Статті платіжного балансу	Значення, млн. дол. США
Експорт товарів	$13699 + 5 \cdot (i + j)$
Імпорт товарів	$-16283 + 5 \cdot (i + j)$
Експорт послуг	$3922 + 5 \cdot (i + j)$
Імпорт послуг	$-2545 + 5 \cdot (i + j)$
Сальдо доходів	$-871 + 5 \cdot (i + j)$
Сальдо поточних трансфертів	$782 + 5 \cdot (i + j)$
Капітальні трансферти	$-3 + 5 \cdot (i + j)$
Резервні активи	$1324 + 5 \cdot (i + j)$
Помилки та пропуски	$-810 + 5 \cdot (i + j)$

Варіант індивідуального завдання на виконання роботи – індивідуальний, по студентському квитку (i – остання цифра студентського квитка; j – передостання цифра).

Запитання для самоперевірки

- 1) Перелічіть основні показники динаміки міжнародної торгівлі.
- 2) Якими показниками характеризується результативність зовнішньої торгівлі?
- 3) Які є класифікації та групування в системі національних рахунків?
- 4) Що розуміють під економічною територією, та у чому полягає відмінність між резидентами і нерезидентами?
- 5) Дайте загальну характеристику національних рахунків та наведіть повну послідовність національних рахунків.
- 6) Яким чином можна використати систему національних рахунків для аналізу зв'язків у економіці?

Література: [3,9,12].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасименко С. та ін. Статистика: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 1998. – 468с.
 2. Державний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009-96. Видання офіційне. – К.: Держстандарт України, 1996. – 249с.
 3. Европейская система интегрирования экономических счетов. Система национальных счетов ООН. – М.: Финансы и статистика, 1993.
 4. Загальний класифікатор галузей народного господарства// Міністерство статистики України, Інформаційний бюлетень Міністерства статистики України. – 1995. - № 2-3. – С. 18-67.
 5. Курс социально-экономической статистики: Учебник / Под ред. М.Г. Назарова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 452с.
 6. Основи статистики сільського господарства: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2001. – 432с.
 7. Парфенцева Н.О. Міжнародні статистичні класифікації в Україні: впровадження і використання. – К.: Основи, 2000. – 351с.
 8. Позняк О.В., Шевчук П.Є., Шишкін В.С. Методика демографічного прогнозування. Статистка України. – 2002. - №4. – С.66.
 9. Салин В.Н., Медведев В.Г., Кудряшова С.И., Шпаковская Е.П. Макроэкономическая статистика: Учебник. – М.: Дело. 2001. – 328с.
 10. Сборник задач по социально-экономической статистике. / Под ред. И.Е. Теслюка. – Мн.: Выш.шк., 1987. – 264с.
 11. Статистика: Підручник / За ред. А.В. Головача. – К.: Вища школа, 1994.
- Экономическая статистика: Учебник / Под ред. Ю.Н. Иванова. – М.: ИНФРА-М. 1998. – 480с.